

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 10.5.2007
COM(2007) 244 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE
CONSILIU, CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI CĂTRE
COMITETUL REGIUNILOR**

PROMOVAREA SOLIDARITĂȚII DINTRE GENERAȚII

CUPRINS

1.	Introducere	3
2.	Politicile publice de sprijinire a vieții de familie: importanța promovării ocupării forței de muncă și a egalității de șanse	3
2.1.	O mișcare generală a statelor membre de adaptare a politicilor familiale	4
2.2.	Importanța promovării ocupării forței de muncă și a egalității de șanse	5
2.3.	Rolul politicilor Uniunii Europene în materie de ocupare a forței de muncă și a egalității de șanse în ceea ce privește calitatea vieții de familie	6
2.4.	Strategia de la Lisabona, cadru de impulsioneare a concilierii vieții profesionale, a vieții de familie și a vieții private	7
3.	Alianța europeană pentru familie	8
3.1.	O platformă pentru sistematizarea schimbului de bune practici și a cercetării	8
3.2.	Mobilizarea fondurilor structurale europene	9
4.	Concluzii	10
ANNEX - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES		
	The family as a support network	12
	Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54	13
	Frequency of care and housework by sex, age and country groups (%)	14
	Difference of employment rate for women with and without children	15
	Provision of childcare in European countries in 2005	16
	Social protection benefits targeted at family support in the EU	17
	Preferences for family measures	18
	At-risk-of-poverty rates by household type, 2005	19

1. INTRODUCERE

Prin Cartea verde din martie 2005 privind provocările demografice, Comisia a inaugurat o dezbatere privind necesitatea consolidării solidarității dintre generații. În comunicarea sa din 12 octombrie 2006 privind viitorul demografic al Europei¹, Comisia a subliniat necesitatea ca statele membre ale Uniunii Europene să promoveze reînnoirea demografică, prin înscrierea acțiunii lor în cadrul Strategiei de la Lisabona revizuită pentru creștere și ocuparea forței de muncă și prin respectarea politicii egalității între bărbați și femei. Îmbunătățind condițiile vieții de familie, în special prin concilierea vieții profesionale și a vieții private, statele membre ar putea ajuta europenii să aibă numărul dorit de copii (a se vedea anexa 2).

Dezbaterea inițiată în acea perioadă în Europa cu privire la îmbătrânirea populației și-a adus contribuția la această perspectivă. S-a constatat că echilibrul societăților europene depinde de un set de relații de solidaritate între generații mai complexe decât în trecut: tinerii adulți rămân alături de părinți o perioadă mai îndelungată, iar, în același timp, din ce în ce mai frecvent, părinții trebuie să acorde sprijin persoanelor în vârstă dependente². Din această situație rezultă sarcini care revin generațiilor tinere sau medii și, în general, femeilor. Egalitatea între bărbați și femei și, într-un sens mai larg, egalitatea de șanse reprezintă condițiile esențiale necesare pentru crearea unei noi solidarități între generații.

Din acest motiv, chiar dacă statele membre au competență exclusivă în materie de politici familiale, Uniunea poate contribui indirect la modernizarea și la succesul acestora, în special pe baza Strategiei de la Lisabona, care pune accentul pe participarea femeilor pe piața forței de muncă, aprofundarea cadrului de conciliere a vieții profesionale, a vieții de familie și a celei private, precum și pe ocuparea forței de muncă și includerea tinerilor.

În acest sens, Comisia salută inițiativa unei Alianțe europene pentru familie anunțată de Consiliul European din primăvară. Pornind de la descrierea evoluției recente a politicilor naționale de sprijinire a vieții de familie, prezenta comunicare subliniază contribuția Strategiei de la Lisabona la această evoluție (§2), înainte de a propune instrumente care să permită Alianței europene să se dezvolte ca o platformă de cercetare și schimburi (§3). Aceasta constituie primul pas al unui răspuns european la provocările lansate de schimbarea demografică.

2. POLITICILE PUBLICE DE SPRIJINIRE A VIEȚII DE FAMILIE: IMPORTANȚA PROMOVĂRII OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A EGALITĂȚII DE ȘANSE

Statele membre s-au angajat să își adapteze politicile de sprijinire a vieții de familie pentru a ține seama de îmbătrânirea populației, de evoluția condițiilor de viață și de diversitatea crescândă a legăturilor familiale³. Chiar dacă responsabilitatea în ceea ce privește politicile familiale revine statelor membre, politicile Uniunii Europene în materie de ocupare a forței de muncă și egalitate a șanselor au un impact important asupra calității vieții de familie.

¹ COM(2006) 571 privind viitorul demografic al Europei – o provocare convertită în oportunitate.

² Prima anchetă europeană privind calitatea vieții, realizată în 2003. Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă.

³ Social Situation Report 2005/6.

2.1. O mișcare generală a statelor membre de adaptare a politicilor familiale

Instrumentele europene de observare, de exemplu MISSOC, sugerează că diversele politici de sprijinire a vieții de familie în statele Uniunii Europene conțin în prezent trei axe principale:

- Compensarea costurilor, directe sau indirecte, legate de familie (prestații sau avantaje fiscale acordate pentru îngrijirea copiilor sau a persoanelor dependente).
- Servicii de sprijinire a părinților în vederea educării și îngrijirii copiilor de vârstă mică, în vederea îngrijirii și supravegherii copiilor mai mari, precum și, din ce în ce mai frecvent, servicii destinate persoanelor dependente într-o societate care îmbătrânește.
- Crearea de condiții de muncă și ocupare a forței de muncă (prin intermediul programelor de lucru și a concediilor adecvate) și organizarea accesului la servicii pe plan local.

Aceste trei axe au cunoscut o dezvoltare diferențiată în statele membre. Astfel, cheltuielile efectuate pentru prestații familiale și servicii de îngrijire a copiilor se ridică în medie la 2,1% din PIB în cadrul Uniunii (UE25)⁴, dar variază între 0,7% și 3,9% în funcție de țară, cu niveluri mai scăzute în sudul Europei, unde este necesară în mod special solidaritatea familiei, și cu niveluri mai crescute în țările nordice și continentale.

Cu toate acestea, ținând seama de contextul social și cultural în plină evoluție, statele membre au adaptat aceste politici în trei direcții:

- În prezent, politicile familiale se înscriu în ansamblul acțiunilor publice care exercită influență asupra situației familiilor, în special politicile în domeniul educației, inserției sociale și profesionale a tinerilor, politicile privind ocuparea forței de muncă, locuințele, transporturile, sănătatea și, bineînțeles, dreptul civil care reglementează obligațiile dintre membrii familiei.
- Modalitățile de intervenție evoluează în sensul descentralizării punerii în aplicare a acțiunilor, a personalizării drepturilor și prestațiilor, și a orientării cheltuielilor în vederea stimulării muncii și a garantării unei soluționări durabile a cazurilor de sărăcie. Această evoluție se concretizează în special prin reexaminarea drepturilor derivate privind situația familială și prin promovarea drepturilor individuale în cadrul sistemelor de protecție socială. De asemenea, aceste sisteme sunt adaptate pentru a nu penaliza femeile, al căror nivel de activitate profesională era scăzut în trecut, și pentru a evita agravarea situației de sărăcie la care sunt expuse femeile din generațiile cele mai în vârstă⁵.
- În cele din urmă, politicile familiale țin din ce în ce mai mult seama de evoluția aspirațiilor și a practicilor privind rolul bărbaților și cel al femeilor în societate, în sensul participării femeilor pe piața forței de muncă fără întreruperi semnificative și al unei implicări sporite a bărbaților în ceea ce privește responsabilitățile

⁴ Datele privind cheltuielile în favoarea familiilor nu cuprind avantajele fiscale, cheltuielile în materie de educație, în special cea preșcolară, și alte măsuri de sprijinire a familiilor sau care să țină cont de sarcinile familiale (gospodărire, incluziune socială etc.).

⁵ Raport al BIM privind femeile și asigurarea socială, 1988.

familiale și domestice, contribuind astfel la stabilirea egalității între bărbați și femei prin intermediul autonomiei economice a acestora din urmă.

Aceste evoluții sunt primite cu entuziasm de către europeni, care rămân profund atașați de viața de familie⁶. Un studiu realizat în douăsprezece state în perioada 1999 - 2003 de către Fundația Robert Bosch arată că europenii doresc, în primul rând, o ofertă mai largă de servicii colective de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente, în special a persoanelor în vârstă (a se vedea anexa 7).

2.2. Importanța promovării ocupării forței de muncă și a egalității de șanse

Care sunt cele mai eficiente politici familiale? Aceasta este o întrebare frecventă al cărei răspuns trebuie să țină seama de diversitatea obiectivelor fixate de statele europene cu privire la aceste politici. Pentru anumite state este prioritară creșterea natalității, acestea oferind ajutor cuplurilor pentru a-și realiza proiectele familiale. În alte state, sprijinul acordat familiei se încadrează într-un proiect general de promovare a bunăstării cetățenilor, prin intermediul egalității de șanse pentru toți. Există state în care obiectivul principal este lupta împotriva sărăciei în cazul anumitor familii sau reducerea inegalităților legate de venit. Adesea, la nivel regional sau municipal, obiectivul este crearea unui cadru favorabil vieții familiale, conceput ca mediu care atrage și păstrează mâna de lucru calificată.

Cu toate acestea, o comparație bazată pe experiență arată faptul că statele care au pus în aplicare politici globale de promovare a egalității între bărbați și femei, care au dezvoltat sisteme integrate de prestare a serviciilor și de drepturi individuale la concedii parentale pentru bărbați, la fel ca și pentru femei, care au investit în calitatea serviciilor de îngrijire a copiilor⁷ și care au promovat o organizare mai flexibilă a timpului de lucru, înregistrează în general niveluri ridicate ale natalității și ale ocupării forței de muncă în rândul femeilor. Promovate de diferite părți implicate, aceste inițiative asociază în cadrul statelor membre guvernul, autorități locale și regionale, parteneri sociali, câteodată sub forma responsabilității sociale a întreprinderilor, în colaborare cu diverse asociații și organizații ale societății civile.

Statele scandinave înregistrează nivelul cel mai ridicat al ocupării forței de muncă în rândul femeilor, mai mult de 80% dintre femeile cu vârsta cuprinsă între 25 și 54 de ani având un loc de muncă în Suedia și în Danemarca (în timp ce cele mai scăzute niveluri se înregistrează în statele mediteraneene). Ratele fertilității sunt, de asemenea, superioare mediei în statele care au dezvoltat de timpuriu politici de conciliere a vieții profesionale și a celei de familie, și de promovare a egalității între femei și bărbați.

Dispozitivele care urmăresc o mai bună conciliere a vieții profesionale, pe de o parte, și a vieții familiale și private, pe de alta, permit evitarea situației în care femeile sunt nevoite să aleagă între carieră și calitatea vieții lor de familie, și contribuie astfel la realizarea proiectelor familiale, precum și la ocuparea locurilor de muncă de către femei. În mod similar, reducerea decalajelor în ceea ce privește veniturile bărbaților și cele ale femeilor joacă, de asemenea, un rol în încurajarea unei distribuiri mai echitabile a responsabilităților familiale și domestice.

⁶ Eurobarometru 273 „Realitatea socială europeană”: viața de familie este una dintre valorile pe care au pus accentul europenii în cadrul anchetelor privind bunăstarea.

⁷ Lucrările OCDE privind sensibilizarea și educarea copiilor de vârstă mică arată că dezvoltarea structurilor care combină îngrijirea și educarea devine o necesitate nu numai datorită contribuției acestora la concilierea vieții de familie și a celei profesionale, ci pentru că permit combaterea excluziunii și îmbogățirea capitalului uman de la o vârstă fragedă.

2.3. Rolul politicilor Uniunii Europene în materie de ocupare a forței de muncă și a egalității de șanse în ceea ce privește calitatea vieții de familie

Politicile familiale intră în competența exclusivă a statelor membre. Cu toate acestea, Uniunea Europeană a încercat să țină seama mereu de impactul politicilor sale asupra familiei și asupra calității vieții membrilor familiei. În prezent, Strategia de la Lisabona oferă cadrul pentru modernizarea politicilor familiale prin promovarea egalității de șanse și, în special, prin îmbunătățirea concilierii vieții profesionale, a vieții de familie și a vieții private, ceea ce contribuie la participarea femeilor pe piața forței de muncă.

Dreptul comunitar ține seama, de mult timp, de exigențele vieții de familie și de drepturile aferente. Punerea în aplicare a dreptului comunitar la libera circulație a persoanelor și a lucrătorilor în Europa a condus la coordonarea sistemelor legale de asigurări sociale⁸ (care includ prestațiile familiale) și la acordarea dreptului de reîntregire a familiei lucrătorilor din cadrul Uniunii Europene, inclusiv a imigranților provenind din țări terțe, ai căror soți și copii se bucură de drepturi proprii⁹. În ultimul timp, preocuparea Uniunii Europene în ceea ce privește copii s-a concretizat în punerea în aplicare a unor măsuri privind respectarea drepturilor copilului la familie și la protecție¹⁰ (incluzând, în mod special, drepturile în materie de protecție a imaginii, programele de prevenire a violenței împotriva copiilor, măsurile de garantare a unui mediu sigur etc.).

În vederea asigurării egalității de șanse pentru femei și bărbați pe piața forței de muncă, concilierea vieții de familie, a vieții private și a celei profesionale a devenit o axă importantă a politicilor europene de ocupare a forței de muncă. Din 1992, acquis-ul comunitar cuprinde un cadru legislativ privind protecția lucrătoarelor însărcinate și acordarea de concediu de maternitate¹¹. De asemenea, unul din primele rezultate ale dialogului social european s-a concretizat în acordarea de drepturi în materie de concediu pentru creșterea copilului¹². Importanța acestei concilieri, necesară independenței economice a femeilor și egalității între bărbați și femei, este prezentă atât în foaia de parcurs a Comisiei pentru egalitatea între femei și bărbați 2006-2010¹³, cât și în Pactul european pentru egalitatea între bărbați și femei¹⁴, aprobat de către statele membre în cadrul Consiliului European din 23 și 24 martie 2006.

⁸ COM(2002) 694 Comunicare a Comisiei - Libera circulație a lucrătorilor: valorificarea tuturor avantajelor și a întregului potențial.

⁹ Directiva 2003/86/CE a Consiliului privind dreptul la reîntregirea familiei. Directiva 2004/38/CE a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.

¹⁰ COM(2006) 367 Către o strategie europeană privind drepturile copilului.

¹¹ Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 9 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează (a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE).

¹² Directiva 96/34/CE a Consiliului din 3 iunie 1996 privind acordul-cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat de UNICE, CEIP și CES.

¹³ SEC(2006) 275 adoptat la 1 martie 2006.

¹⁴ Concluziile Președinției, 7775/1/06/REV 1.

2.4. Strategia de la Lisabona, cadru de impulsionare a concilierii vieții profesionale, a vieții de familie și a vieții private

În vederea sporirii participării femeilor pe piața muncii, concilierea vieții profesionale, a vieții de familie și a celei private face parte integrantă din Strategia de la Lisabona. Această preocupare s-a concretizat în mod special în obiectivele privind îngrijirea copiilor, adoptate în cadrul Consiliului European din 2002. De asemenea, ea se reflectă în liniile directoare integrate privind ocuparea forței de muncă și creșterea economică, adoptate în 2005, care includ o abordare orientată asupra ciclului de viață. Astfel, politicile în materie de ocupare a forței de muncă ar trebui să fie mai bine adaptate condițiilor vieții de familie în funcție de vârstă. Tot în cadrul Strategiei de la Lisabona a fost dezvoltată metoda deschisă de coordonare în domeniul protecției și al incluziunii sociale. Aceasta acordă o atenție specială îmbunătățirii situației copiilor și familiilor aflate în stare de sărăcie, modernizării sistemelor de pensii în vederea unei mai bune adaptări la noile modalități de lucru și la perioadele de întrerupere a activității profesionale, promovării îngrijirii pe termen lung a persoanelor dependente. Perspectiva egalității de șanse susține dezvoltarea Strategiei de la Lisabona, așa cum subliniază diverse inițiative care vor fi lansate în 2007 și 2008.

- În paralel cu prezenta comunicare, Comisia va lansa o a doua fază de consultări cu partenerii sociali, invitându-i pe aceștia să își exprime opiniile privind conținutul unor posibile propuneri, de natură legislativă sau nelegislativă, care vizează o mai bună conciliere.
- O serie de activități se vor desfășura în cursul anului 2007, ca răspuns la mandatul Consiliului European care a solicitat în mod repetat Uniunii Europene și statelor membre să se concentreze asupra luptei pentru combaterea sărăciei în rândul copiilor.
- Comisia va analiza calitatea serviciilor destinate persoanelor în vârstă dependente și măsurile de protecție împotriva maltratării, precum și măsurile care ar putea fi luate pe plan european, în cooperare cu statele membre, pentru accelerarea dezvoltării și modernizării infrastructurilor și serviciilor necesare pentru a face față procesului de îmbătrânire demografică.
- Consultarea în curs privind o mai bună cunoaștere a realității sociale în societățile europene¹⁵ va furniza noi informații care vor contribui la orientarea răspunsurilor pe care le vor putea oferi politicile comunitare cerințelor în materie de egalitate a șanselor și acces la servicii de îngrijire pentru toate generațiile.

Pe baza rapoartelor naționale realizate în cadrul Strategiei de la Lisabona, raportul anual de activitate al Comisiei Europene va cuprinde, o dată la doi ani, un capitol dedicat stadiului de pregătire a Uniunii în fața provocărilor demografice¹⁶.

¹⁵ COM(2007) 63 privind bilanțul realității sociale.

¹⁶ Cf. COM(2006) 571.

3. ALIANȚA EUROPEANĂ PENTRU FAMILIE

Alianța europeană pentru familie, lansată de către Consiliul European din această primăvară, este concepută, în primul rând, ca o platformă de schimburi și cunoaștere a politicilor de sprijinire a familiei și a bunelor practici din statele membre, destinate a face față provocărilor schimbării demografice. Pentru a elabora această platformă, Comisia va dezvolta începând din 2007 instrumente de sistematizare a schimbului de bune practici și de cercetare (§3.1).

Prin intermediul Alianței europene pentru familie, Comisia vizează stimularea cooperării și a parteneriatului între toate părțile implicate în vederea unei mai bune concilierii între viața profesională, viața de familie și viața privată. Alături de inițiativele la scară europeană ale partenerilor sociali, Comisia invită statele membre să dezvolte parteneriate în scopul promovării concilierii vieții profesionale, a vieții de familie și a celei private, folosind noile mijloace oferite de fondurile structurale (§3.2).

Cu ocazia celui de-al treilea forum demografic european, preconizat pentru 2010, Comisia va înainta un raport privind realizările din cadrul Alianței europene pentru familie.

3.1. O platformă pentru sistematizarea schimbului de bune practici și a cercetării

Având în vedere marea diversitate a politicilor familiale, Uniunea Europeană se concentrează asupra schimbului de bune practici în materie de politică publică și asupra aprofundării studiului impactului pe care îl au aceste politici. În acest sens, Comisia va înființa:

- (a) Un grup la nivel înalt de experți guvernamentali pe probleme demografice

În paralel cu prezenta comunicare, Comisia înființează grupul la nivel înalt de experți guvernamentali pe probleme demografice, specificat de comunicarea privind viitorul demografic al Europei. Misiunea acestui grup este consilierea Comisiei cu privire la pregătirea raporturilor și a forumurilor demografice desfășurate o dată la doi ani și asistarea acestora în punerea în aplicare a acțiunilor de analiză și de schimb de experiență menționate anterior.

- (b) Forumuri și rețele europene, naționale, regionale și locale

Comisia va organiza, o dată la doi ani, un forum european privind demografia pentru a realiza un bilanț al situației demografice și al punerii în aplicare a orientărilor propuse de comunicarea privind viitorul demografic al Europei. Primul forum s-a desfășurat în octombrie 2006, iar următorul este prevăzut pentru toamna anului 2008. Forumurile vor fi încurajate și susținute atât la nivel național, cât și la nivel regional sau local. Inițiativa intitulată „Regiuni pentru schimbare economică”¹⁷ prevede în mod explicit posibilitatea de a susține activ acțiuni în acest domeniu la nivel regional și local.

- (c) Centru de studiere a bunelor practici

Comisia va invita Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă să înființeze un centru de studiere a bunelor practici în domeniul politicilor

¹⁷ Comunicarea Comisiei „Regiuni pentru schimbare economică” COM(2006) 675 din 8.11.2006.

familiale. Informațiile colectate în acest centru vor fi utilizate de către forumurile europene și cele descentralizate.

(d) Instrumente de cercetare

Al 7-lea program cadru de cercetare și dezvoltare tehnologică permite sprijinirea în continuare a cercetării chestiunilor demografice și a celor privind familia prin intermediul finanțării activităților specifice în acest domeniu, dar și printr-o finanțare transversală pentru a ține seama de ansamblul influențelor schimbării demografice asupra structurilor sociale. Acest program cadru, precum și programul cadru pentru inovare și competitivitate, vor putea ajuta în egală măsură familiile prin mobilizarea tehnologiilor informației și comunicării în serviciul autonomiei și calității vieții persoanelor în vârstă.

Comisia va coopera, de asemenea, la dezvoltarea unei baze de date elaborate de către OCDE privind familiile și va elabora instrumente de analiză a politicilor familiale, care vor fi puse la dispoziția statelor membre. Aceste instrumente vor permite evaluarea eficienței politicilor statelor membre în raport cu obiectivele urmărite (realizarea numărului dorit de copii, egalitatea între bărbați și femei și, într-un sens mai larg, egalitatea de șanse și incluziunea socială, în special cea a copiilor). O anchetă Eurobarometru privind situația și nevoile familiilor se va realiza în 2008.

3.2. Mobilizarea fondurilor structurale europene

Conform experienței din cadrul programului EQUAL¹⁸ și conferinței organizate în ianuarie 2007 de către Comisia Europeană privind inițiativele regiunilor în fața provocării demografice, diverse experimente pilot existente pot conduce la punerea în aplicare a unor noi acțiuni, pe plan național sau local, destinate sprijinirii egalității de șanse și concilierii vieții profesionale și a vieții de familie. Orientările strategice comunitare 2007-2013 în materie de coeziune¹⁹ recomandă asemenea inovații în măsura în care ele vizează adaptarea la schimbarea demografică²⁰. Comisia invită deci statele membre să permită ca programele operaționale pe care le-au înaintat să poată susține astfel de acțiuni. În acest sens, Comisia va elabora, asistată de grupul de experți guvernamentali menționat anterior, un ghid practic destinat părților implicate la nivel local și regional pentru a ajuta statele membre să pună în practică măsurile asupra cărora au convenit pentru a promova concilierea vieții profesionale, a vieții de familie și a vieții private și pentru a îmbunătăți calitatea vieții. Aceste activități descentralizate vor face obiectul unei dezbateri în cadrul viitorului forum demografic european.

¹⁸ Rapoarte privind activitățile finanțate prin Fondul Social European în domeniul concilierii vieții profesionale și a vieții de familie pentru promovarea egalității dintre femei și bărbați, în special în cadrul programului transnațional EQUAL, pot fi consultate pe site-ul internet al Comisiei Europene.

¹⁹ COM(2006) 386 Propunere de decizie a Consiliului privind orientările strategice comunitare în materie de coeziune.

²⁰ Regulamentul (CE) 1081/2006 din 5.7.2006 privind FSE cuprinde obiectivul ca FSE „să abordeze aspectele și consecințele pertinente ale modificărilor demografice în cadrul populației active din Comunitate”.

4. CONCLUZII

Politicile familiale naționale vor consolida solidaritatea dintre generații, încurajând o mai bună soluționare a nevoilor familiilor în ceea ce privește întreținerea copiilor și a persoanelor dependente, precum și o repartizare mai echilibrată a responsabilităților familiale și domestice. Rezultatul preconizat este îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor, precum și crearea de condiții mai favorabile pentru realizarea proiectelor familiale. Noile orientări ale politicilor familiale vor contribui în egală măsură la sprijinirea creșterii economice și la ocuparea forței de muncă, în special prin facilitarea participării femeilor pe piața muncii.

Prin accentul pus pe egalitatea între bărbați și femei și, în sens mai larg, pe egalitatea de șanse, Strategia de la Lisabona constituie un cadru favorabil sprijinirii acestei evoluții a politicilor familiale naționale. Cu toate acestea, responsabilitățile principale revin statelor membre. Această modernizare devine o chestiune de interes comun prin intermediul Alianței europene pentru familie, ale cărei programe de schimb și proiect de cercetare sunt încurajate în întregime de Comisia Europeană.

ANNEX - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES

The family as a support network	12
Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54	13
Frequency of care and housework by sex, age and country groups (%).....	14
Difference of employment rate for women with and without children.....	15
Provision of childcare in European countries in 2005	16
Social protection benefits targeted at family support in the EU	17
Preferences for family measures	18
At-risk-of-poverty rates by household type, 2005	19

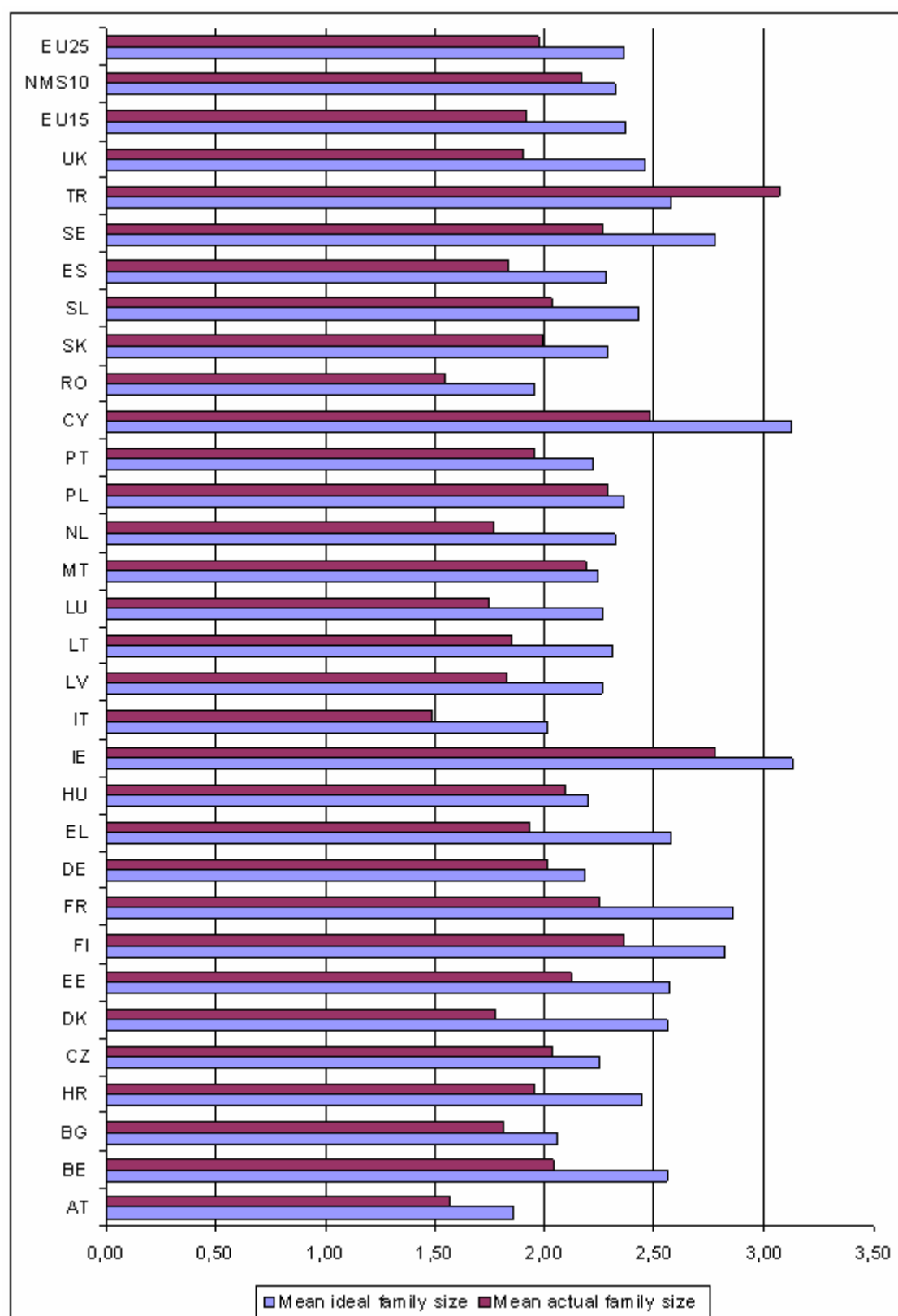
The family as a support network

From whom do you get support in the following situations?	If you needed help around the house when ill			If you needed advice about a serious personal or family member			If you were feeling a bit depressed and wanting someone to talk to			If you needed to urgently raise an important sum of money to face an emergency		
	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total
Your partner	6%	70%	45%	6%	60%	38%	8%	57%	37%	3%	22%	14%
Family member	69%	25%	43%	58%	28%	40%	41%	21%	29%	64%	49%	55%
Work colleague	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
Friend	11%	1%	5%	25%	7%	7%	37%	15%	24%	9%	4%	6%
Neighbour	4%	1%	2%	2%	0%	0%	3%	1%	2%	1%	0%	1%
Someone else	4%	1%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	7%	10%	9%
Nobody	4%	1%	2%	3%	1%	1%	5%	3%	3%	12%	9%	10%
NA	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	4%	4%	4%

Source: Eurobarometer 273 "European social reality" reconducted in November December 2006 in EU-27.

Note: As regards the variable on the family situation in the columns, a respondent has a partner if he or she is married, remarried or unmarried but currently living with a partner.

Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54

Source: "Childbearing preferences and family size issues in Europe" by M.R. Testa, results of the 2006 Euro Barometer on fertility and ageing.

Frequency of care by sex, age and country groups (%)

	Q37a: How often: caring for and educating children			Q37c: How often: caring for elderly/disabled people		
	Every day	Once or several times a month	Less often/never	Every day	Once or several times a month	Less often/never
EU15						
Women aged 18–34	42	4	53	4	9	88
Women aged 35–64	49	10	40	10	16	75
Women aged 65+	6	10	84	5	6	88
Men aged 18–34	17	7	77	2	8	90
Men aged 35–64	32	14	54	5	11	84
Men aged 65+	5	7	88	6	5	89
NMS-10						
Women aged 18–34	52	5	44	6	14	80
Women aged 35–64	48	17	35	12	16	72
Women aged 65+	9	16	75	6	5	89
Men aged 18–34	28	9	62	3	14	83
Men aged 35–64	35	20	45	6	16	79
Men aged 65+	9	13	78	6	5	90

Q37a, b, c: How often are you involved in any of the following activities outside your paid work: a) Caring for and educating Children; c) Caring for elderly/disabled relatives?

Note: the modalities 'less often' and 'never' are aggregated together.

Source: EQLS, 2003; row percentages.

Difference of employment rate for women with and without children*

	2005
EU25	14.2
EU15	13.2
EU10	19.5
BE	2.1
CZ	39.2
DK	3.4
DE	26.5
EE	30.0
EL	3.5
ES	7.5
FR	10.2
IE	18.2
IT	6.8
CY	3.4
LV	18.0
LT	2.8
LU	7.0
HU	35.3
MT	17.2
NL	9.4
AT	14.4
PL	11.1
PT	-3.8
SI	-1.5
SK	34.5
FI	17.5
UK	21.2

* Difference in employment rates for women with children under 6 and women without children (age group 20-50).

Source: EU Labour Force Survey – Spring data, LU 2003, 2004 and 2005: Annual average data. Data not available for SE.

Provision of childcare in European countries in 2005

Children cared for (by formal arrangements other than by the family) up to 30 hours / 30 hours or more per usual week as a proportion of all children of same age group

Country		0 – 2 years		3 years – mandatory school age		Mandatory school age – 12 years		Admission age to mandatory school (pre-primary included)
		1 – 29h.	30h. or +	1 – 29h.	30h. or +	1 – 29h.	30h. or +	
EU Member States								
Belgium	BE	23%	19%	49%	48%	43%	54%	6
Bulgaria	BG	.	.	.	.	.	.	7
Czech Republic	CZ	2%	0%	30%	40%	53%	45%	6
Denmark	DK	13%	60%	15%	79%	34%	65%	7
Germany	DE	8%	8%	61%	26%	69%	29%	6
Estonia	EE	3%	9%	9%	69%	57%	40%	7
Ireland	IE	14%	6%	64%	14%	64%	35%	6
Greece	EL	3%	4%	27%	34%	54%	45%	6
Spain	ES	25%	14%	54%	40%	53%	46%	6
France	FR	16%	16%	56%	39%	48%	52%	6
Italy	IT	9%	16%	21%	70%	13%	87%	6
Cyprus	CY	7%	12%	42%	43%	54%	46%	6
Latvia	LV	2%	16%	6%	60%	27%	69%	5
Lithuania	LT	2%	9%	11%	46%	66%	31%	7
Luxembourg	LU	14%	8%	51%	12%	74%	23%	4
Hungary	HU	2%	5%	30%	49%	30%	70%	5
Malta	MT	5%	0%	32%	23%	19%	79%	5
Netherlands	NL	36%	4%	82%	7%	89%	11%	5
Austria	AT	4%	0%	53%	16%	66%	32%	6
Poland	PL	0%	2%	8%	22%	58%	38%	6
Portugal	PT	3%	26%	9%	55%	30%	69%	6
Romania	RO	.	.	.	.	.	.	7
Slovenia	SI	2%	22%	10%	67%	41%	55%	6
Slovakia	SK	0%	3%	10%	57%	39%	44%	6
Finland	FI	8%	19%	25%	51%	82%	18%	7
Sweden	SE	22%	31%	35%	52%	1%	95%	7
United Kingdom	UK	24%	6%	72%	28%	10%	90%	5
EFTA countries								
Iceland	IS	7%	30%	21%	76%	22%	77%	6
Norway	NO	11%	22%	28%	52%	83%	17%	6

Source: Eurostat, EU-SILC 2005 data.

Notes:

1) Formal arrangements refer to the EU-SILC survey reply categories 1-4 (pre-school or equivalent, compulsory education, centre-based services outside school hours, a collective crèche or another day-care centre, including family day-care organised/controlled by a public or private structure).

2) Only care for more than 1 hour a week is considered.

3) Some children do not use child care since parent is taking parental leave for a younger child.

4) Child age is calculated at the interview date, except for IE and FI where age is calculated at 31/12/2004.

5) Some countries, like BE, did not collect data for children being 12 years at the interview date.

6) CY, LV, PT, SK: No information collected for children born between 31/12/2004 and the interview date.

7) FR: Care performed by 'assistantes maternelles' directly paid by the parents, without organised structure between them, is not included in the table.

8) IE: For the age groups '0 - 2 years' and '3 years - mandatory school age', the care '1-29h.' is overestimated and the care '30h. or +' underestimated due to measurement error.

9) SK: Measurement error for the age group 'mandatory school age school - 12 years' leading to high proportion of children without school hours.

Social protection benefits targeted at family support in the EU

	2004					
	Share population between 0-19	Support intensity corrected for the share of the young *	Total Fertility Rate	Total family support	Support in cash	Support in kind
EU-25	22.54%	9.32	1.51	2.1 e	1.5 e	0.6 e
EU-15	22.20%	9.46	:	2.1 e	1.5 e	0.6 e
BE	23.17%	8.63	1.68	2	1.6	0.4
CZ	21.73%	7.36	1.23	1.6 p	1.4 p	0.2 p
DK	24.32%	16.04	1.78	3.9	1.6	2.3
DE	20.48%	14.65	1.37	3 p	2.2 p	0.7 p
EE	23.92%	7.11	1.47	1.7	1.6	0.1
IE	28.38%	8.81	1.99	2.5	2.3	0.3
EL	20.21%	8.41	1.31	1.7	1.2	0.5
ES	20.11%	3.48	1.33	0.7 p	0.4 p	0.3 p
FR	25.06%	9.98	1.92	2.5 p	2 p	0.5 p
IT	19.19%	5.73	1.33	1.1 p	0.7 p	0.5 p
CY	27.75%	7.21	1.49	2	1.9	0.1
LV	23.42%	5.55	1.24	1.3 p	1 p	0.2 p
LT	25.71%	4.28	1.26	1.1 p	0.7 p	0.4 p
LU	24.49%	15.52	1.70	3.8 p	3.3 p	0.6 p
HU	22.20%	11.26	1.28	2.5	1.9	0.6
MT	25.33%	3.95	1.37	1	0.9	0.1
NL	24.53%	5.30	1.73	1.3 p	0.7 p	0.5 p
AT	22.24%	13.49	1.42	3	2.5	0.5
PL	25.36%	3.55	1.23	0.9 p	0.9 p	:
PT	21.62%	5.55	1.40	1.2 p	0.8 p	0.5 p
SI	21.05%	9.50	1.25	2 p	1.4 p	0.6 p
SK	25.50%	7.06	1.24	1.8 p	1.6 p	0.1 p
FI	23.75%	12.63	1.80	3	1.6	1.3
SE	23.98%	12.51	1.75	3 p	1.6 p	1.5 p
UK	24.75%	6.87	1.77	1.7 e	1.3 e	0.4 e

Source: Eurostat, ESSPROS.

* The support in % of GDP divided by the share of young (0-19) in the population.

** e means estimated value, p means provisional value and : means no data available.

Preferences for family support measures

Country	1 st place	%	2 nd place	%	3 rd place	%
AT	More and better working part-time opportunities	90.5	Lower wage and income taxes	88.8	Flexible working hours	88.3
BE	More and better working part-time opportunities	85.2	Flexible working hours	80.5	Lower wage and income taxes	80.2
CZ	An allowance at the birth of child	90.5	Lower wage and income taxes	87.8	Improved parental leave arrangements	86.8
EE	A substantial decrease in the costs of education	96.0	A substantial rise in child allowance	94.5	Improved parental leave arrangements	91.0
FI	Flexible working hours	82.6	Lower wage and income taxes	79.5	Financial support for parents taking care of their children	79.3
DE	More and better working part-time opportunities	89.9	Flexible working hours	89.3	Better day-care facilities for children under 3 years old	88.5
HU	Better housing for families	94.9	A substantial decrease in the costs of education	93.7	A substantial rise in child allowance	92.3
IT	More and better working part-time opportunities	89.2	A substantial rise in child allowance	89.2	Lower wage and income taxes	88.9
LT	An allowance at the birth of child	95.9	Financial support for parents taking care of their children	95.7	Improved parental leave arrangements	94.7
NL	More and better working part-time opportunities	78.9	Flexible working hours	72.0	Improved parental leave arrangements	71.2
PL	Child allowance dependent on family income	92.5	An allowance at the birth of child	92.2	Improved parental leave arrangements	91.1
RO	Lower wage and income taxes	98.2	Improved parental leave arrangements	97.9	Better housing for families	97.4
SI	Better housing for families	97.8	Better day-care facilities for children under 3 years old	97.8	Improved parental leave arrangements	97.3
CY	Lower wage and income taxes	95.9	Improved parental leave arrangements	93.7	Flexible working hours	91.5

Respondents up to 50 years old ("very in favour" and "somewhat in favour").

The Demographic Future of Europe – Facts, Figures, Policies: Results of the Population Policy Acceptance Study (PPAS)- Survey with interviews of 34 000 Europeans in 14 countries from 1999 to 2003 – Federal Institute for population research and Robert Bosch Foundation 2006.

At-risk-of-poverty rates by household type, 2005

	Single parent with dependent children	Two adults with one dependent child	Two adults with two dependent children	Two adults with three or more dependent children	Three or more adults with dependent children
EU25	33s	12s	14s	26s	14s
EU15	32s	11s	13s	25s	14s
NMS10	38s	15s	19s	36s	17s
BE	36	9	10	21	17
BG	:	:	:	:	:
CZ	41	9	11	25	9
DK	21	4	5	14	5
DE	30	10	7	13	7
EE	40	13	12	25	13
IE	45	12	13	26	11
GR	43	14	18	33	28
ES	37	14	23	36	18
FR	26	8	9	20	15
IT	35	15	22	35	21
CY	35	9	9	14	8
LV	31	14	18	39	13
LT	48	15	18	44	14
LU	32	13	17	20	14
HU	27p	15p	15p	26p	11p
MT	51	13	15	35	10
NL	26	9	10	20	6
AT	27	9	11	20	9
PL	40	17	23	45	23
PT	34	17	25	39	15
RO	27	11	16	44	23
SI	22p	9p	10p	17p	6p
SK	32	13	17	24	13
FI	20	7	5	12	8
SE	18	4	4	9	12
UK	38p	11p	13p	29p	13p
IS	14	8	8	10	5
NO	19	4	5	10	4

Source: Eurostat SILC(2005) Income data 2004; except for UK, income year 2005 and for IE moving income reference period (2004-2005); RO National HBS 2005, income data 2005.

Notes: Risk-of-poverty defined as income below 60% of the median income.

: = Not available.

p = Provisional value.

s = Eurostat estimation.